

POSTANOWIENIE

31 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 31 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Banku w K.
przeciwko W.M.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej W.M.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 17 lutego 2023 r., I AGa 207/22,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty,
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Łodzi na rzecz adwokata K.C. kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) złotych powiększoną o należy podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 lutego 2023 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację pozwanej W.M. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 11 maja 2022 r. zasądającego od pozwanej na rzecz powoda Banku w K. kwotę 261 900,02 zł wraz odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, ale nie wyższej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, od 30 sierpnia 2019 r. oraz kwotę 193 231,99 zł tytułem niespłaconego i nieprzedawnionego zobowiązania kredytowego zaciągniętego przez A. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w P. poręczonego przez pozwaną i orzekł o kosztach procesu.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwaną.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Jej zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie: „Czy przysługujące przedsiębiorcy przeciwko konsumentowi roszczenie o zapłatę, którego termin przedawnienia wynoszący trzy lata rozpoczął bieg przed wejściem w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r., o zmianie ustawy Kodeks Cywilny, oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1104 – dalej: „ustawa nowelizująca z 13 kwietnia 2018 r. ”) - ulega przedawnieniu w ostatnim dniu roku kalendarzowego - zgodnie ze znowelizowanym powołaną wyżej ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. brzmieniem art. 118 k.c., czy też - ulegnie przedawnieniu stosownie do treści art. 118 k.c. w brzmieniu sprzed tej nowelizacji?”.

Zdaniem skarżącego w sprawie istnieje także potrzeba wykładni przepisu art. 5 ust. 2 ustawy nowelizującej z dnia 13 kwietnia 2018 r. na co wskazują odmienne stanowiska zajęte przez Sąd Najwyższy w tym zakresie w postanowieniu z 6 kwietnia 2022 r., III CZP 31/22 oraz w uchwale z 13 maja 2022 r., III CZP 46/22.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa.

Oparcie natomiast wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć. Nie istnieje przy tym istotne zagadnienie prawne ani potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia oraz wykładni

przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Sąd Najwyższy zajmował się już problematyką mającą stanowić podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w uchwale z 13 maja 2022 r., III CZP 46/22 (OSNC 2023, nr 6, poz. 57), w której przyjął, że trzyletni termin przedawnienia roszczenia przedsiębiorcy przeciwko konsumentowi, który rozpoczął bieg i nie upłynął przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z 13 kwietnia 2018 r., kończy się ostatniego dnia roku kalendarzowego (art. 118 zdanie drugie k.c. w związku z art. 5 ust. 1 powołanej ustawy).

Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela to stanowisko i odwołuje się do obszernej i przekonującej motywacji przedstawionej w uzasadnieniu tej uchwały bez potrzeby jej ponownego przytaczania. Stanowisko zajęte przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku jest przy tym zbieżne z poglądem zajęтым w wyżej przytoczonej uchwale, która stanowi odpowiedź na wątpliwości skarżącego przytoczone w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Nie zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Wykładnia przedstawiona przez Sąd Najwyższy w uchwale z 13 maja 2022 r. (III CZP 46/22) została przy tym zaakceptowana w orzecznictwie sądów powszechnych i dominuje w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W konsekwencji postanowieniem z 25 października 2023 r., (III CZP 27/23) Sąd Najwyższy odmówił udzielenia odpowiedzi na analogiczne pytanie, jak zaprezentowane przez skarżącą w skardze.

Takie też stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 31 października 2023 r., (III CZP 121/22), odmawiając podjęcia uchwały na pytanie dotyczące tożsamego zagadnienia. Wymaga jednak zaznaczenia, że postanowienie to zostało wydane w składzie złożonym z osób, które z racji sposobu powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego zgodnie z uchwałą połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23

stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNC 2020, nr 4, poz. 34), a także orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie spełnia standardu sądu bezstronnego, niezależnego, ustanowionego ustawą (zob. m.in. wyroki z 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*; z 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, *Advance Pharma* spółka z ograniczoną odpowiedzialnością *przeciwko Polsce*; z 23 listopada 2023 r. w sprawie nr 50849/21, *Wałęsa przeciwko Polsce*). Niezależnie jednak od powyższego, także przywołana w uzasadnieniu tego postanowienia argumentacja koresponduje ze stanowiskiem Sądu Najwyższego przedstawionym w uzasadnieniu uchwały z 13 maja 2022 r. (III CZP 46/22).

Z kolei stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 6 kwietnia 2022 r., III CZP 31/22 (niepubl.), do którego odwołuje się skarżąca dla wykazania istniejących w orzecznictwie rozbieżności dotyczących prezentowanego przez nią zagadnienia, zostało podjęte w składzie, który – z przyczyn wyżej przywołanych - nie spełnia standardu sądu bezstronnego, niezależnego, ustanowionego ustawą. Ponadto, stanowisko to nie zostało zaaprobowane w dalszym orzecznictwie Sądu Najwyższego.

W związku z podnoszoną przez skarżącą w tym kontekście problematyką ochrony konsumentów dostrzeżenia wymaga, że przedawnienie jest sytuacją wyjątkową z punktu widzenia porządku prawnego, skoro następuje kosztem wierzyciela jako dysponenta prawa podmiotowego, co dotyczy także sytuacji, gdy zobowiązanym do zadośćuczynienia roszczeniu jest konsument. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego utrwalony jest natomiast pogląd, że możliwość uchylenia się od spełnienia świadczenia na skutek przedawnienia nie stanowi prawa podmiotowego chronionego na płaszczyźnie konstytucyjnej ani chronionej ekspektatywy tego prawa, co dotyczy także należności powstałych w płaszczyźnie prywatnoprawnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 18 października 2019 r., II CSK 803/18, OSNC-ZD 2020, nr B, poz. 36 i orzecznictwo przywołane w jego uzasadnieniu).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 3, art. 98 § 1¹ k.p.c., art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst. jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935, ze zm.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 8 pkt 7 i § 16 ust. 4 pkt 2, a także § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst. jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 764, ze zm.)

[A.T.]

[r.g.]